

KONSTRUKCJA ULGI PODATKOWEJ W PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH

Ulgi podatkowe jak podkreśla NSA są wyjątkiem od zasady równości i powszechności opodatkowania. Takim też wyjątkiem jest ulga rehabilitacyjna. Katalog odliczeń zawartych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych jest enumeratywny, czyli nie można go rozszerzyć. Warunkiem aby dana osoba fizyczna skorzystała z odliczenia od dochodu jest udokumentowanie niepełnosprawności poprzez:

-orzeczenie o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z 3 stopni niepełnosprawności.

-decyzję przyznającą rentę z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, rentę szkoleniową, rentę socjalną.

-orzeczenie o niepełnosprawności osoby, która nie ukończyła 16 roku życia.

Do I grupy inwalidzkiej należą osoby co do których orzeczono całkowitą niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji albo znaczny stopień niepełnosprawności II grupę inwalidzką tworzą osoby wobec których orzeczono całkowitą niezdolność do pracy albo umiarkowany stopień niepełnosprawności. Zostało to określone na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych a także rozporządzeniu Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z 15 lipca 20003 w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Dodatkowo wydatki na cele rehabilitacyjne mogą odliczyć podatnicy na których utrzymaniu są następujące osoby niepełnosprawne: współmałżonek, dzieci własne i przysposobione, dzieci obce przyjęte na wychowanie, pasierbowie, rodzice, współmałżonka, rodzeństwo, ojczym, macocha, zięciowie i synowie. Ważne jest aby dochód tych osób nie przekroczył w roku podatkowym 9120 zł.

Podatnikowi przysługując odliczenia następujących wydatków:

Wydatki polegające na przystosowaniu pojazdów mechanicznych do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Podatnicy często myślą przystosowanie z nabyciem. Za przystosowanie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności należy rozumieć te czynności i wydatki których skutkiem jest przerobienie pojazdu mechanicznego w sposób umożliwiający korzystanie z niego przez osobę niepełnosprawną np. elementów związanych z kierowaniem pojazdem. Przepis wyraźnie zawęża zakres przeróbek, uzależniając je każdorazowo od potrzeb osoby niepełnosprawnej wynikającej z niepełnosprawności.

Używanie samochodu osobowego stanowiącego własność osoby niepełnosprawnej zaliczanej do I i II grupy inwalidzkiej lub podatnika mającego na utrzymaniu osobę niepełnosprawną zaliczana do I i II grupy podatkowej albo dzieci niepełnosprawne które nie ukończyły 16 lat dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne w wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł. Zgodnie z pismem ministra finansów w przypadku gdy samochód stanowi współwłasność osób niepełnosprawnych, to każde z nich może dokonywać odliczeń, nawet wtedy gdy w dowodzie rejestracyjnym jest wpisany jeden z współwłaścicieli.

Zarówno pojęcie zabiegu, jak i rehabilitacji nie zostało zdefiniowane w ustawie o podatku dochodowym zatem wyjaśnienia tych pojęć należy dokonać w oparciu o definicje encyklopedyczne oraz wydaną z zakresu rehabilitacji literaturę. Rehabilitacja (zgodnie z wyrokiem NSA z dn. 17-10-1996 r sygn. akt S. A. / Sz 2668 / 95 : niepublikowany) stanowi

zorganizowany system działania, obejmujący usprawnienia fizyczne, psychiczne, społeczne i zawodowe. Proces rehabilitacji ma spowodować usunięcie skutków choroby, zmniejszenie następstwa nieodwracalnych zmian lub wyrównanie ich w takim stopniu, aby uszkodzonym przywrócić ich społecznie przydatność. Dlatego dowóz na wizyty kontrolne nie mieści się w definicji wydatków poniesionych na koszty rehabilitacji.

Podobnie opowiedział się naczelnik urzędu skarbowego wydający interpretacje w sprawie podatnika, który ma na utrzymaniu niepełnosprawną córkę, którą wozi swoim samochodem osobowym na badania lekarskie, badania diagnostyczne, na pogotowie ratunkowe oraz odbiera z różnych miejsc w których córka miała atak choroby –nie przysługuje mu ulga rehabilitacyjna.

Dość restrykcyjnie objęto ulgę na leki. Odliczeniu podlega kwota stanowiąca różnicę pomiędzy faktycznie poniesionymi wydatkami w danym miesiącu, a kwotą 100 zł. Przykładowo jeżeli podatnik w danym miesiącu wydał na leki kwotę w wysokości 150 zł. odliczeniu podlega kwota 50 zł. Przy czym osoba mająca grupę inwalidzką musi posiadać zaświadczenie od lekarza specjalisty, że musi stale lub czasowo przyjmować dane leki. Takiego zaświadczenia nie może wypisać lekarz rodzinny. Ponadto nie wszystkie leki podlegają odliczeniu. Należy zwrócić uwagę na prawo farmaceutyczne, które podaje definicję leku jako „produkt leczniczy sporządzony w aptece zgodnie z przepisem przygotowania zawartym w farmakopei polskiej lub farmakopeach uznawanych w państwach unii europejskiej przeznaczony do wydania bezpośrednio w aptekach”. Cech wskazanych w definicji nie spełniają np. paski do glukometru.

Uldze podlega także odpłatność za pobyt na turnusie rehabilitacyjnym, oraz odpłatność za pobyt na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego, za pobyt w zakładzie rehabilitacji leczniczej, w zakładach opiekuńczo-leczniczych i pielęgnacyjno-opiekuńczych. Należy zauważyć że Dom Pomocy społecznej nie jest zakładem opieki zdrowotnej. Tym samym opłaty poniesione za pobyt w tym domu w żadnym wypadku nie można traktować jako opłaty w zakładzie opiekuńczo-leczniczym. Odliczeniu podlegają tylko te wydatki które są bezpośrednio związane z pobytem na leczeniu w zakładzie lecznictwa uzdrowiskowego np. zakwaterowanie, wyżywienie i zabiegi. Powinny one wynikać z rachunku czy faktury wystawionej przez te placówkę. Dodatkowe wydatki poniesione w związku z pobytem np. opłacenie miejsca parkingowego czy opłata miejscowa nie podlegają odliczeniu. Nie można ich bowiem traktować jako wydatki na cele rehabilitacyjne. Na podatku nie zaoszczędzą także rodzice, których dzieci przebywają w tzw. „zielonej szkole”. W ocenie organów podatkowych zielona szkoła jest formą tzw. imprezy wyjazdowej, związanej z programem nauczania.

Uldze podlegają wydatki poniesione na adaptację i wyposażenie mieszkań stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. W tej sprawie kilkakrotnie wypowiedziała się sąd stwierdzając że unowocześnienie (modernizacja) może być równoznaczne z przystosowaniem tego mieszkania lub jego wyposażenia w konstrukcje czy też urządzenie podyktowane potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. O tym czy wyposażenie lokalu mieszkaniowego w dane urządzenie stanowi tylko jego modernizację czy jest podyktowane celami rehabilitacyjnymi decydują potrzeby podatnika wynikające z jego niepełnosprawności. Należy wziąć pod uwagę, że coś co dla podatnika zdrowego stanowi tylko modernizację, dla podatnika niepełnosprawnego może stanowić przystosowanie jego mieszkania ze względu na niepełnosprawność. Dlatego charakteru zmian należy dopatrywać przez pryzmat potrzeb osoby niepełnosprawnej.

Kolejnemu odliczeniu może podlegać również zakup i naprawa indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych niezbędnych w rehabilitacji oraz ułatwiających wykonywanie czynności życiowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Zgodnie z interpretacją naczelnika urzędu skarbowego koszt do hipoterapii wraz z niezbędnym wyposażeniem może być wydatkiem na cele rehabilitacyjne. Do zakupu indywidualnego sprzętu nie się sprzętu gospodarstwa domowego, dlatego odliczeniu na przykład nie może podlegać zmywarka czy robot kuchenny. Ten przepis pojawił się od roku 2004. Jednak wcześniej stanowisko orzecznictwa było podobne. Kolejnym odliczeniem są zakupy wydawnictw i materiałów (pomocy) szkoleniowych, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Może to być np. zakup komputera dla dziecka niepełnosprawnego mającego indywidualny tok nauczania, jeżeli taki komputer ułatwi mu naukę – takie stanowisko zajął naczelnik urzędu skarbowego odpowiadając na zapytanie podatnika.

Podatnik może skorzystać także z ulgi na:

Opiekę pielęgniarską w domu nad osobą niepełnosprawną w okresie przewlekłej choroby.

Opłacenie tłumacza języka migowego

Opłatne przejazdy środkami transportu publicznego na

-turnusie rehabilitacyjnym

-w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego

-na koloniach i obozach dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz dzieci osób niepełnosprawnych, które nie ukończyły 25 roku życia

Wysokość wydatków na cele rehabilitacyjne ustala się na podstawie dokumentów stwierdzających ich poniesienie. Ustawodawca przewidział jednak w tym zakresie istotny wyjątek. Ograniczono kwotowo wydatki do 2280 zł na

-opłacenie przewodników osób niewidomych I lub II grupy inwalidztwa oraz osób z niepełnosprawnością narządu ruchu zaliczanych do I grupy inwalidztwa.

-utrzymanie przez osoby niewidome I lub II grupy psa przewodnika

-używanie samochodu osobowego.

Te wydatki nie wymagają posiadania przez podatnika dokumentów stwierdzających poniesienia. W przypadku sporu z organem podatkowym podatnik powinien się liczyć z koniecznością uprawdopodobnienia konieczności poniesienia tych wydatków.

Przepisy ustawy wprowadzają ważne ograniczenie. Odliczeniu nie mogą podlegać wydatki sfinansowane ze Środków Zakładowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, lub ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia. W przypadku gdy wydatki były częściowo sfinansowane należy odliczyć można jedynie różnicę pomiędzy poniesionymi wydatkami a kwotą sfinansowaną lub zwróconą w jakiegokolwiek formie.

Należy jeszcze dodać, że odliczeń z tytułu ulgi rehabilitacyjnej od przychodów podlegających opodatkowaniu w formie ryczałtu, przy czym może to nastąpić zarówno w czasie roku podatkowego, jak i w składanym po jego zakończeniu zeznaniu rocznym PIT-28, do którego należy dołączyć załącznik PIT/0.

Jak widać ulga rehabilitacyjna pozwala zaoszczędzić podatnikowi od kilku do nawet kilkunastu tysięcy w przypadku adaptacji i wyposażenia mieszkania. Jest ona bardzo potrzebna, gdyż przy dzisiejszych cenach leków i sprzętu rehabilitacyjnego, dany podatnik nie byłby w stanie udźwignąć tych ciężarów, zwłaszcza że często jednym źródłem utrzymania jest renta lub zasiłek. W dużej mierze przyznanie takiej ulgi jest mocno sformalizowane,

potrzeba dużej liczby zaświadczeń ,chodzenia po lekarzach ,a i tak sporo zależy od interpretacji organu podatkowego.